

Hence it should be concluded that the process of objective and subjective deformation features accumulation within literary translation is of interdependent character and seeks for a translator's accurate and rational understanding of his creative work's aims, tasks and priorities.

The methods applied in the research can be attributed to studies of other idiostyles in translation and be of use for practicing translators in order to minimize inevitable and occasional losses on the way to adequate literary translation.

References:

1. Berman A. Translation and the Trials of the Foreign / A. Berman [tr. by L.Venuti] // The Translation Studies Reader. – Devon : Florence Production Ltd., 2004. – P. 276–289.
2. Chapman R. Between Languages and Cultures: Colonial and Postcolonial Readings of Gabrielle Roy / Rosemary Chapman. – Canada : McGill-Queen's Univ. Press, 2009. – 308 p.
3. Connor P. Translation Theory / P. Connor // The Encyclopedia of the Novel; [ed. by P. Logan]. – V.ii. – U.K. : Blackwell Publishing Ltd., 2011. – P. 817–822.
4. Cooper D.L. Vasilii Zhukovskii as Translator and the Protean Russian Nation / D.L. Cooper // Contexts, Subtexts and Pretexts: Literary Translation in Eastern Europe and Russia; [ed. by Brian J.Baer]. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Co., 2011. – P. 55–79.
5. Munday J. Introducing Translation Studies. Theories and Applications / Jeremy Munday. – N.Y. : Routledge, 2008. – 236 p.
6. Salinger J. D. Nine Stories. Franny and Zooey. Raise High the Roof Beam, Carpenters / Jerome D.Salinger. – M. : Progress Publishers, 1982. – 440 p.
7. Гарбовский Н. К. Теория перевода: Учебник / Николай Константинович Гарбовский. – М., 2004. – 543 с.
8. Кретов А. А. Деформация текста при переводе / А. А. Кретов // Социокультурные проблемы перевода: сборн. научн. трудов. – Воронеж : ВГУ, 2002. – Вып. 5. – С. 89–91.
9. Левицкий В. В. Квантитативные методы в лингвистике / Виктор Васильевич Левицкий. – Черновцы : Рута, 2004. – 190 с.
10. Ребенко М. Ю. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти перекладацької деформації у художньому перекладі: дис. на здобуття наук. ст. кандидата філол. н-к. – Київ, 2013. – 243 с.
11. Селінджер Дж. Д. Дев'ять оповідань [пер. з англ. Ю. Григоренко, А. Івахненко] / Джером Д. Селінджер. – Харків : Фоліо, 2012. – Серія: «Карта світу». – 223 с.
12. Селінджер Дж. Д. У човні [пер. з англ. Д. Кузьменка] / Джером Д. Селінджер // Всесвіт. – № 9–10. – 2008. – С. 20–27.
13. Селінджер Дж. Д. В ялик: Рассказ / Джером Д. Селінджер [пер. с англ. Н.Галь] // Новый мир. – № 4. – 1962. – С. 140–146.
14. Селінджер Дж. Д. Над пропастью во ржи. Выше стропила, плотники. Рассказы / Дж.Д. Селінджер [пер. с англ.]. – М. : «Олимп Астрель», 2001. – 688 с.
15. Селінджер Дж. Д. Собрание сочинений: [Роман. Повести. Рассказы] / Джером Д. Селінджер [пер. с англ. М.Немцова]. – М. : Эксмо, 2008. – 704 с.
16. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / Олександр Іванович Чередниченко. – К. : Либідь, 2007. – 248 с.

УДК 81-115(73+477)

О. М. Алексеева,

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, м. Київ

ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ АНТРОПОНІМІЧНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ І США В ГЕНЕАЛОГІЧНОМУ, ТИПОЛОГІЧНОМУ І ЛІНГВОКУЛЬТОРОЛОГІЧНОМУ АСПЕКТАХ

У статті запропоновано новий підхід до зіставно-типологічного вивчення антропонімікону США й України; розроблено комплексну методіку зіставлення антропонімів в англійській та українській мовах; проаналізовано дохристиянський, християнський і постхристиянський періоди ставлення антропоніміконів; виявлено особливості семантичної структури антропонімів як мовних знаків та як згорнутих національно-культурних текстів, що моделюють спільні й відмінні ситуації власне ідентифікації й характеристики як носіїв імені, представників американського й українського соціумів.

Ключові слова: генеалогічна основа, сучасний стан, антропонімікон, антропоніми США й України, дохристиянський, християнський, постхристиянський етапи, дискурсивні практики.

THE CONTRASTIVE ANALYSES OF AMERICAN AND UKRAINIAN ANTHROPONYMICAL SYSTEMS (GENEALOGICAL, LINGVOCULTURAL AND TYPOLOGICAL ASPECTS)

The article outlines a new approach to contrastive and typological study of anthroponymicon of the USA and Ukraine. The new complex methods of anthroponym comparison in the English and Ukrainian languages were developed. The pre-Christian, Christian and post-Christian anthroponymicons were analyzed in the historical and cultural sense; an inventory of anthroponyms according to the anthroponymical formula of English-American and Ukrainian linguistic cultures was compiled. The common consistent patterns and diversities of up-to-date national American and Ukrainian anthroponymicons were determined.

Key words: genealogical basis, up-to-date state, anthroponymicon, American, Ukrainian anthroponyms, pre-Christian, Christian and post-Christian stages, discourses.

СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ АНТРОПОНИМИЧЕСКИХ СИСТЕМ УКРАИНЫ И США В ГЕНЕАЛОГИЧЕСКОМ, ТИПОЛОГИЧЕСКОМ И ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОМ АСПЕКТАХ.

В статье предложен новый подход к сопоставительно-типологическому изучению антропонимических систем США и Украины. Культурно-исторические источники антропонимики США восходят как к британской лингвокультуре, так и к новообразованной американской.

По генетическому признаку антропонимы США классифицированы в три группы: дохристианские, христианские и постхристианские (современные). В результате исследования можно сделать вывод о том, что на формирование современного американского и украинского антропонимикона влияют следующие социальные факторы: мода, религия, связи с социальными группами, ассоциации с известными историческими или культурными деятелями, т. е. использование прецедентных имен, а также культурные и фонетико-психологические факторы.

Ключевые слова: генеалогическая основа, современное состояние, антропонимикон, антропонимы США и Украины, дохристианский, христианский, постхристианский этапы.

Особливе місце в рамках лінгвокультурологічної проблематики займає дослідження антропонімічної системи певної мови у взаємозв'язку власних імен і культури. Така тенденція пов'язана з антропоцентричною парадигмою сучасної лінг-

вістики, що припускає аналіз мовних одиниць із метою пізнання їх носія. Як відомо, антропоніми належать до знаків, які придатні найбільш ефективно відображати культуру етносу, що обумовлює їхній інтердисциплінарний характер [4]. У лінгвокультурологічних дослідженнях останніх років усе частіше мова тлумачиться амбівалентно. З одного боку, це засіб створення, розвитку та зберігання національної нематеріальної культури [14]. У цьому аспекті мова є засобом, що відображає динамічний характер культури, яка постійно розвивається і трансформується. Одночасно з культурою змінюється мова, зокрема арсенал її виражально-зображальних можливостей. З іншого боку, це лише частина національної культури, оскільки за допомогою мови народжуються реалії, що об'єктивно існують у вигляді витворів духовної культури, тому мова виростає з культури й виражає її [9, с. 156]. При такому підході мова розглядається як частина системи культури. При цьому особлива увага приділяється особистості, що є носієм національної картини світу. Останнє пояснюється тим, що мовні знаки здатні відображати культурно-національну ментальність людей. Саме носії мови формують своє бачення світу в рамках закріпленого в мовних поняттях досвіду предків, який зафіксований не лише в переказах, легендах, фольклорному матеріалі, але й у власних іменах [4]. У сучасних лінгвістичних дослідженнях зазначається, що антропонімічна система будь-якої мови є фундаментальним матеріалом для пізнання, розкриття самосвідомості народу, для розуміння психології й характерів людей, які є представниками певної національності або регіону [1; 5; 6]. В антропонімі, як пише Г. Р. Галіулліна, відбивається культурний і соціальний контекст епохи, особливо переломного періоду розвитку суспільства, тому він не може досліджуватися із чисто лінгвістичної позиції. Власне ім'я це є зберігачем культурної інформації народу, яка формується під впливом різних, у тому числі екстралінгвістичних, факторів. Більше того, воно пов'язане зі сприйняттям світу й певним чином відбиває процес його пізнання [4, с. 1]. У цьому плані особливо актуальним є вивчення антропонімікону будь-якого народу в широкому контексті, який передбачає синтез соціальних, культурних та лінгвістичних факторів. Це надасть можливість перейти від простого опису зазначених мовних одиниць до виявлення їх сутнісної природи. У соціально-культурному плані американська та українська антропонімія відбивають синтез багатьох культур. Симбіотичний характер різних культур безпосередньо відображається в семіотичних знаках мови, передусім в антропонімічній системі.

Метою цієї статті є встановлення соціально-культурних та лінгвістичних факторів, що впливають на формування антропонімічної системи США та України. Лінгвокультурологічні характеристики, закріплені в семантиці й у структурі антропонімів англійської мови й української мови є предметом нашого вивчення. Об'єктом дослідження є антропонімія англійської мови в її американському варіанті та антропонімія української мови.

Досягнення поставленої мети припускає розв'язання наступних завдань: 1) розглянути основні причини, що вплинули на склад сучасного американського й українського антропоніміконів; 2) описати сучасний стан антропонімії сучасної англійської та української мов; 3) виявити основні культурно-історичні періоди, які вплинули на розвиток і трансформацію антропонімічних систем; 4) виділити мовні й культурні елементи, які проникли в антропонімічну систему з інших культур. У *генеалогічному аспекті* еволюційний розвиток антропонімічних систем України та США відбувався за майже аналогічною схемою, яка обумовлювалася специфікою мислення людини. У цьому процесі можна виділити три нерівнозначні в хронотопному аспекті періоди:

1) *дохристиянський*, дуже тривалий, який відображає декілька світоглядних змін (міфологічне мислення, тотемізм, анімізм тощо), що сприяють первинному осмисленню антропоніма як ідентифікуючого знака;

2) *християнський*, у межах якого спостерігається спільний для всіх етап іменування та етап становлення національного антропонікону;

3) *постхристиянський* (сучасний), коли іменування відбувається певною мірою під впливом соціальних, політичних, культурних, релігійних тощо факторів.

У *дохристиянський період*, коли наші предки вірили в існування душі в живій та неживій природі, вважали, що їх племена вишли від тварин, рослин тощо, коли способи пізнання світу (за розміром, кольором, смаком тощо) переносилися на процес номінації, процес іменування був майже ідентичним. Отже, в основу іменування в цей період було покладено такі фактори.

1. Тотемістичні уявлення людини, які відображають її зв'язок з природою (*Arthur* – від лат. *arth* – «ведмідь», *Левко / Лев* – від лат. «лео» і давньогр. «λέων»). Проте розбіжність полягає в тому, що в англійській мові такі імена збереглися й активно вживаються. Наприклад, дослідниця Ліза Шоу пише, що в сучасній Америці застосування номінацій природних явищ для іменування дітей дуже поширено, особливо серед американських індіанців, наприклад, для іменування хлопців вживають такі номінації природи: «*Alahmoot: Elm branch. Chaska: First son. Diwali: Bowl. Eskaminzim: Big mouth. Galegina: Male deer. Hohots: Bear. Irateba: Beautiful bird*» [17, с. 78].

Традиційним є вживання як імені для дівчаток і хлопців тих квітів, каменів тощо, які є талісманом відповідного місяця, в який дитина народилася [17, с. 259]. Наприклад: *January- Birthstone: garnet Flower: carnation, February- Birthstone: amethyst Flower: violet, March- Birthstone: aquamarine Flower: jonquil, April- Birthstone: diamond Flower: sweet pea, May: Birthstone: emerald Flower: lily, June- Birthstone: pearl Flower: lily (of the Valley), July: Birthstone: ruby Flower: larkspur, August- Birthstone: peridot Flower: gladiolus September Birthstone: sapphire Flower: aster, October- Birthstone: opal Flower: calendula, November -Birthstone: topaz Flower: chrysanthemum, December-Birthstone: turquoise Flower: narcissus.*

В українській мові внаслідок існування диглосії на момент прийняття християнства в Київській Русі, тотемістичні імена не кодифікувалися, проте існували як родинні імена, прізвища, тому збереглися в усному або неофіційному мовленні, а з часом відобразилися у вигляді прізвищ (*Медведєв, Волков*).

2. Відображення культу предків. Як вже зазначалося раніше, зв'язок з предками кодифікується в імені, як правило, за допомогою існування другого (або третього і т.д.) імені (*Artur Philip*). У сучасній Америці особливо це поширене в афроамериканських родинах [17, с. 71].

Своєрідним другим іменем у східних слов'янин можна вважати форми по батькові (*Іванович, Іванівна*), а в англійській мові – додавання до імені антропонімічних маркерів, які можуть бути або у вигляді римської цифри (від I до U), що позначають родинне покоління, або як специфічні маркери *Juniors, Seniors*, що можуть мати скорочену форму.

3. Виокремлення людини від природи. Це відбувається на більш пізньому етапі розвитку людства, коли людина починає усвідомлювати себе та складові свого безпосереднього життєвого простору. На наш погляд, у цей період утворюються імена, що містять семи «людина», «чоловік» та семи інших компонентів матеріальної та духовної культури: *Олександр Alexander, Андрій / Andrew, ім'я Георгій / George* та ін.

Отже, іменування в дохристиянський період відбувалося за однаковими моделями в усіх народів, що мешкали на територіях сучасних України та США. Це відображення тотемістичних уявлень, культу предків та на більш пізньому етапі

виокремлення людини з оточуючого середовища. Ця традиція є актуальною для мультинаціонального американського суспільства. В українського народу вона втратилася.

Християнський період поділяється нами на два етапи: 1) спільний для всіх християн етап іменування; 2) етап становлення національного антропонімікону.

У *спільний християнський період*, коли спостерігається перемога християнства над язичницьким культами, створюється перше коло християнського антропонімікону. Ці імена, так само, як і дохристиянські, виконують ідентифікуючу функцію, проте актуалізується ще одна – захистна. Утворюється традиція – називати дітей відповідно до того святого, день канонізації якого припадає на день народження дитини, тобто відповідно до його іменин, або дня ангела. Невипадково, що в католицьких культурах також дуже поширені імена з елементом *angel*. Після фільмів про пригоди *Анжеліки* надзвичайної популярності набувають аналогічні жіночі імена: *Анжела, Анжеліна, Анжеліна, Анжеліна, Ліка*

Як вже зазначалося, перші християнські імена виникають на основі іменування людей, що віддали своє життя за утвердження та поширення християнських ідей. Унаслідок цього перші християнські імена були *більш-менш однаковими для всіх християн*. У досліджуваних нами лінгвокультурах це імена *Alexander, Андрій / Andrew, Іван (Іоанн) / John (Shawn), Михайло (Михайл) / Michael* та ін. Суперанська

Водночас серед перших християнських імен особливу групу складають біблійні імена. В англомовних країнах вони поширені й досі. Крім того, завдяки мультирелігійності існують у вигляді двох варіантів: 1) максимально наближеному до давньоєврейської форми, наприклад, *Joshua, Samuel, Joel, Malachi, Ruth, Daniel* (у середовищі ортодоксальних євреїв) та 2) адаптовані до традиції сучасного вживання власних імен. Як зазначає дослідниця Ліза Шоу, «orthodox Jews tend to recycle the same names; reformed Jews often choose a more modern name that starts with the same letter as the relative's name. For instance, instead of choosing Sidney or Stanley for a new baby, they'll use Sam» [17, с. 58]. Це спостереження підтверджується і українськими дослідниками. Вивчаючи на матеріалі сучасної англомовної, переважно американської, художньої літератури власні назви міфологічного і біблійного походження та їх роль у поетонімогенезі, Н.В. Павлюк також підтверджує цю тенденцію [13].

Найбільш поширеними для американського населення є такі біблійні імена [17, с.59]: **Boys' Names:** *Abel: Adam's son; Adam: First man; Asher: Son of Jacob and Zilpah; Daniel: Prophet; Eleazar: Aaron's son; Elijah: Prophet; traveled to heaven in a chariot of fire; Gideon: Hero of the Israelites; Isaac: Son of Abraham, Rebecca's husband; Japheth: Son of Noah; Jonah: Prophet; swallowed by large fish; Joseph: Son of Jacob and Rachel; Levi: Son of Jacob and Leah;*

Mordecai: The uncle of Esther; Nathan: Prophet; Noah: Builder of ark;

Samuel: Prophet; Uriah: Husband of Bathsheba.

Girls' Names: *Abigail: Wife of David; Asenath: Wife of Joseph; Bathsheba: Wife of Uriah and then David; Delilah: Mistress of Samson; Eve: Wife of Adam; Hagar: Mother of Ishmael; Leah: First wife of Jacob; Naomi: Mother-in-law of Ruth; Orpah: Wife of Clio; Rachel: Wife of Jacob, mother of Joseph and Benjamin;*

Rebecca: Wife of Isaac; Ruth: Wife of Mahlon; Sarah: Wife of Abraham; Tamar: Daughter of David; Zilpah: Mistress of Jacob.

Щодо слов'янських народів, зокрема українців, то ці імена не входять до кола найбільш поширених. Наприклад, як повідомляє Укрдержреєстр:

«При реєстрації народжень дітей у 20014 році популярними в Україні були близько 30 імен (за посиланням на аналіз матеріалів територіальних органів реєстрації актів цивільного стану Міністерства юстиції). Так, найпоширенішими іменами, що присвоювали дітям у році, що минає, серед чоловічих імен були: *Олександр, Олексій, Андрій, Антон, Артем, Владислав, Володимир, Гліб, Давид, Данило, Денис, Дмитро, Єгор, Іван, Ілля, Кирило, Максим, Марк, Матвій, Михайло, Микола, Назар, Микита, Тимофій, Тимур, Ярослав*. Серед жіночих – *Олександра, Аліна, Анастасія, Ганна, Аріна, Валерія, Варвара, Вероніка, Вікторія, Дар'я, Дарія, Єва, Єлизавета, Злата, Катерина, Маргарита, Марія, Мілана, Поліна, Соломія, Софія, Олія*. Ці імена були зареєстровані у переважній більшості регіонів» [8].

Підсумовуючи викладене вище, зазначимо, що перше коло християнських імен є однаковим для християнських народів, оскільки воно утворювалося на основі імен тих людей, що віддали своє життя за нову релігію. Саме в цей період виникає традиція називати дітей на їх честь. З часом ці святі сприймають як охоронці людей, що носять їх імена, тобто ім'я виконує не лише ідентифікуючу, але й тотемну функцію. Специфіка в іменуванні християнськими іменами українців та американців полягає в тому, що на сучасному етапі власне біблійні імена, тобто давньоєврейські за походженням, не є поширеними серед українців, на відміну від американського населення, де ортодоксальні євреї намагаються зберігати точну форму етимону, а усі інші – їх модернізовані варіанти.

Період становлення національного антропонімікону безпосередньо пов'язаний із соціально-політичними та культурно-історичними подіями народів. Якщо Україну та США розглядати як самостійні держави, то вони достатньо молоді в зіставленні з іншими, наприклад, європейськими країнами. Проте історія їх народів достатньо тривала, вона своїми коріннями сягає дуже глибоко. І ця історія не могла не віддзеркалитися на антропонімічному складі.

Відповідно до змін етнічного світогляду українські імена можна поділити на три групи, які неоднорідні за своїм кількісним та якісним складом, оскільки формувалися протягом багатьох століть.

1. *Язичницькі, дохристиянські, і давньоруські імена*, які майже вийшли з ужитку, однак їх релікти можна знайти в прізвищах та прізвиських. Однак такі поодинокі імена все ж такі не тільки зустрічаються, але й є достатньо популярними, наприклад, слов'янське ім'я *Світлана*.

2. *Візантійські та християнські особові імена*, які за походженням є давньогрецькими, давньоримськими й давньоєврейськими. Слов'янськими народами ці імена спочатку сприймалися як запозичення, тому вони проходили складний процес адаптації. Його специфіка полягала в тому, що запозичені імена адаптувалися в напрямку усвідомлення мотивації. Цим можна пояснити той факт, що зазначені імена або калькувалися / перекладалися, наприклад, *Елтіс – Надія*, або калькувалися відповідно до референційних ознак, які притаманні конкретній людині, наприклад, *Левко (білий)*. До того ж є припущення, що християнські імена проникли на Русь завдог до офіційного прийняття християнства як державної релігії, цим можна пояснити значну кількість їх варіантів, обумовлену специфікою адаптації. У процесі східнослов'янської ім'ятворчості це був визначальний етап, оскільки способи іменування слов'ян-християн, у зіставленні з язичниками, кардинально змінюються. Саме в цей період відбувається остаточне становлення слов'янської антропонімічної системи. Ідентифікуюча функція імені поступово стає основною.

3. *Особові імена сучасного етапу розвитку української мови*. Як вже зазначалося, антропонімна система сучасної української мови достатньо строката, оскільки містить імена, успадковані від попередніх поколінь, які в естетично відшліфованому вигляді відображають соціально-історичні умови їх функціонування. Однак сучасні імена також можна по-

ділити на три нерівнозначні групи: 1) *християнські імена слов'янського антропонімного простору*; 2) *напіветнічні імена певних українських територій*; 3) *запозичені імена епохи глобалізації*.

Християнські імена слов'янського антропонімного простору однакові для мов усієї слов'янської родини (Максим, Андрій, Дмитро, Юрій, Микита, Олександр, Назар, Денис, Анастасія, Софія, Вікторія, Анна, Марія, Вероніка, Юлія, Христина, Діана, Тетяна). Їх специфіка – в особливостях етномовного кодування (Мишко – Михайло на відміну від російського Михайл). Однак вона може полягати в тому, що статусу офіційного набувають деякі паралельні або варіантні форми, утворені на власне українському ґрунті, особливо якщо носіями цих імен були видатні діячі, наприклад, від повного імені Олександр утворилися паралельні форми чоловічого імені – Олесь, Лесь (жіноче – Олесь): Лесь Мартович, Лесь Курбас, Олесь Гончар. [Скрипник, Дзятківська 2005].

Напіветнічні імена певних українських територій – це імена, які притаманні лише певним українським територіям, що в силу ряду історичних, політичних та географічних факторів помітні на західноукраїнських землях. Як вже зазначалося, до складу імен, які функціонують серед корінного українського населення, особливо на межі з іншими етнічними регіонами Закарпаття, увійшли угорські запозичення (Йовишка, Пішута, Фері, Імрі, Тібор, Гіза, Жужа), чеські (Божена, Власта), польські (Юзик, Броня, Кася), румунські (Даць, Флорій, Думіка, Никанора, Ляна, Нуця), німецькі (Вілі, Руді, Герміна, Герта, Йоганка) та ін. [Чучка 1970]. На Буковині також виділяється група імен, не властивих іншим територіям України: Теофій, Дністряк, Донекій, Філомена, Арманія, Фонета та ін. У середовищі українців зустрічаються молдавські імена: Віоріка, Лівія, Родіка, Філінія, Манолія та ін. [15].

Запозичені імена епохи глобалізації. Запозичення серед антропонімів – явище достатньо поширене. Воно існувало в усі часи. Специфіка сучасного етапу в тому, що відбувається нівелювання української культури внаслідок взаємопроникнення різних культур, передусім на рівні іменування (Емін, Амін, Ахмет, Аббас).

Таким чином, сучасні українські антропоніми є переважно християнськими, однак є незначний прошарок язичницьких та запозичених з інших, як правило, нехристиянських, культур.

Підсумовуючи викладене вище, зазначимо, що імена сучасного українського антропонікону можна поділити на три групи відповідно до змін етнічного світогляду: 1) *язичницькі, дохристиянські, і давньоруські імена*, які майже вийшли з ужитку, однак їх релікти можна знайти в прізвищах та прізвиськах; 2) *давньогрецькі, давньоримські й давньоєврейські* за походженням *візантійські та християнські особові імена*, які утворюють переважну більшість; 3) *особові імена сучасного етапу розвитку української мови*, представлені: спільним для всього слов'янського антропонімного простору фондом *християнських імен*; *напіветнічними іменами західних українських територій*; *антропонімами запозиченнями епохи глобалізації*.

Антропонімна система США також складалася протягом тривалого часу, тому аналогічно є строкатою та неоднорідною. Внаслідок специфіки створення США як держави, то мультирелігійність та мультикультурність є надзвичайно важливими факторами для утворення антропонімів. Проте етномовне кодування за допомогою англійської мови примушує нас шукати витoki американських антропонімів передусім в британській лінгвокультурі. Тому особисті імена американців за джерельною базою також можна поділити на три групи: 1) *давньоанглійські особисті імена*; 2) *середньовічні англійські та американські особисті імена*; 3) *американські імена сучасного періоду*.

1. *Давньоанглійські особисті імена* є апелятивною за походженням лексикою, яка тематично поділяється на дві групи: 1) *однотематичні імена (Daene, Wulf, Beald)* і 2) *багатотематичні, переважно двотематичні (Ethelberg, Leofwin, Wigfrith, Frihuwulf)*. Нерідко такі імена супроводжував загальнонімецький суфікс *-ing*, який у першу чергу вживався як антропонімний, вказуючи на те, що носій є нащадком того, хто позначений темою: *Bruning* – ‘син Бруна’.

2. Утворення *середньовічного англійського та американського антропонікону* відбувалося під впливом двох факторів. По-перше, для англійського антропонікону це наслідки норманського завоювання, яке у сфері антропонімів виявлялося в тому, що більш половини найпопулярніших чоловічих імен спочатку в середовищі аристократії (*William, Richard, Robert, Hugh, Ralph*), а потім і у великих селянських масах.

По-друге, у значному підсиленні влади церкви. Останнє виявилось в тому, що, починаючи з середини XV ст., церква вимагала від віруючих наречення іменами тільки канонізованих святих. Для хлопчиків стають найрозповсюдженими такі біблійні імена, як: *John, Peter, James, Michael, Philip, Simon, Luke, Mark*; для дівчинок: *Mary, Joan, Agnes, Catherine, Margaret, Ann(e)*. Хоча жіночий іменник у XII ст. був дуже різноманітний. Крім біблійних особистих імен і імен святих у ньому використовувалися й екзотичні, незвичні прадавні англійські імена: *Hodierna, Italia, Melodia, Antigone, Cassandra, Norma, Splendor* і ін. Після XIII ст. з посиленням впливу церкви різко відбувається так звана концентрація імен, тобто зменшується їх кількість та зростає частотність. У XVI ст., після Реформації, з англійського іменника на деякий час виходять із уживання особисті імена небіблійних святих: *Austin, Basil, Bennet, Christopher, Dennis, Martin, Fabian, Hilary, Quentin, Valentine* і т. ін. Натомість одержують поширення давньоєврейські імена зі Старого Завіту: *Benjamin* ‘син мого суму’, *Daniel* ‘бог розсудив’, *David* ‘друг’ і ін.

У зазначений період відбувається відділення від англійської церкви пуритан, які, щоб відрізнити своїх дітей від маси безбожників і «незвернених», визначили й свої специфічні принципи їх наречення, спричинені їх релігійним фанатизмом, переконаністю у своїй «вибраності», «непогрішності». На нашу думку, саме з цього періоду, можна вважати, започатковується власне американський антропонікон. Як відомо, у результаті гонінь багато з пуритан були змушені бігти з Англії на континент: частина – у Північну Америку, де пуританські особисті імена були особливо поширені на північний схід нинішніх США. Дуже часто серед пуритан набули поширення імена, створенні власне батьками на основі латинських коренів (*Deodatus* – ‘даний богом’, *Renovata* – ‘оновлена’) та германських (*Dust, Ashes, Delivery, Thankful, Praise-god, Live Well*). Проте для певних верств населення вживали імена, що відповідали їхньому положенню: *Helpless, Repentance, Forsaken* і ін. Отже, внесок пуритан у сучасний американський антропонікон достатньо помітний. Від них залишилися дві групи імен: 1) ті, що асимілювалися з біблійними: *Samuel, Jacob, Daniel, Sarah, Susan, Sharon, Hannah*; 2) особисті імена, що утворилися від апелятивів: *Faith, Hope, Charity, Prudence*.

3. *Імена сучасного періоду розвитку англійської мови*, без сумніву, мають лінгвокультурологічну основу.

Що стосується поширення власних імен останніх часів, то можна сказати, що в репертуарі англійських власних особистих імен переважають старі, освячені національною традицією імена, на відміну від американських, де простежується тенденція нарікати дітей сценічними іменами відомих кінозірок, героїв детективних серій і коміксів, політиків, спортсменів.

Отже, у сучасному американському суспільстві у сфері антропонімії існують такі тенденції.

1. Андрономічна тенденція, яка виявляється в іменуванні передусім жінок чоловічими іменами, оскільки батьки хочуть, що при кар'єрному зростанні ім'я не заважало дитині. Це *Blair, Blake, Brett, Casey, Drew, Michael, Sam, Taylor, Tyler*,

Whitney, найпоширенішими серед яких є *Glenn, Shannon, and Michael* [17, с. 190]. На нашу думку, витоки цієї тенденції в тому, що серед християнських імен завжди існували антропонімі гендерні пари (*Іван / Іванна*, англ. *John / Jan*). До того ж у кількісному відношенні наявність антропонімічних гендерних пар в американському суспільстві, у зіставленні з українським, значно переважає.

2. Називання на честь великих людей, які не завжди є американцями за походженням або проживанням, передусім письменників, художників, акторів, науковців тощо: *Claude Monet, David Hockney, Edgar Allan Poe, Gabriel Garcia Marquez*.

3. Так звані «корпоративні імена», тобто імена, що сприятиме кар'єрному зростанню: «*The corporate world is also easy to pick, since, for the most part—at least in the '90s—names that are simple and provide no surprises are best when it comes to fitting within the social structure that is the modern-day office: James and William, Carol and Debbie. And if you would like your offspring to succeed in a back-to-nature field like gardening or running a health food store, Sophie, Raina, Timothy, and Cass are all good choices*» [17, с. 129].

4. Міфологічні імена: *Aurora, Ceres, Diana, Flora, Fortuna, Juno, Latona, Luna, Minerva*.

5. Імена, притаманні певній релігії, етнічній культурі, передумім, мусульманські імена: *Kamal, Khalid, Mahmud, Mohammad, Numair, Rahman, Salih, Sharif, Tahir, Yasir, Zaim*.

6. Широке застосування слов'янських імен за походженням імен: *Alexi, Dmitri, Feodor, Ivan, Konstantin, Nicolai, Oleg, Vladimir Yuri*, а також *Galina, Irina, Larisa, Lyudmila, Marina*. Ці імена, на думку американців, є дуже романтичними й привабливими [17, с. 178]. Іноді ці імена супроводжуються певними формальними показниками типу «-slav» або «-slava», які сприймаються як суфікс, тому що «*Slav and slaw mean glorious. Miroslaw means a glorious peace, Jaroslava means glorious spring, and Vasiav translates into glorious riches*» [17, с. 181].

Отже, підсумовуючи викладене вище, зазначимо, що сучасний американський актропомікон є дуже строкатим за походженням. Найменшу його частину утворюють *давньоанглійські особисті імена. Середньовічні англійські та американські особисті імена* відображають події норманського завоювання, вплив релігії та становлення власне американського антропонімікону внаслідок відділення від англійської церкви пуритан. Специфіка сучасної американської антропонімічної системи полягає в тому, що у функції антропоніма може бути достатньо широке коло номінативів, оскільки ця система дуже чітко реагує на відображення значних для американського соціуму подій. Під впливом цього в сфері іменування склалися такі тенденції: андронімна тенденція, яка виявляється в іменуванні передусім жінок чоловічими іменами, називання на честь великих людей, які не завжди є американцями за походженням або проживанням, так звані «корпоративні імена», тобто імена, що сприятиме кар'єрному зростанню, міфологічні імена, імена, притаманні певній релігії, етнічній культурі, передумім, мусульманські імена, широкое застосування слов'янських імен за походженням імен.

Таким чином, у *генеалогічному аспекті спільним* для еволюційного розвитку антропонімічних систем України та США є наявність трьох нерівнозначних в хронотопному аспекті періодів: 1) *дохристиянського*, протягом якого відбувається первинне осмислення антропоніма як ідентифікуючого знака з прозорою внутрішньою формою; 2) *християнського*, у межах якого спостерігається спільний для всіх етап іменування однаковими іменами перших християнських святих та етап первинного становлення національного антропомікону, коли антропонім виконує ще й захисну функцію; 3) *постхристиянського* (сучасного), коли іменування відбувається певною мірою під впливом соціальних, політичних, культурних, релігійних тощо факторів, пов'язаних з побажанням кращої долі, тобто антропонім набуває й аксіологічної функції. **Розбіжним** – наявність широкого прошарку антропонімів, в яких відображаються ідеотнічні особливості лінгвокультурного життя суспільства. Цим пояснюється *мода на імена* та сучасні тенденції іменування.

Література:

1. Антышев А. Н. Имена. Немецкие антропонимы: [монография] / Александр Николаевич Антышев. – Уфа: Изд-во Башк. гос. аграр. ун-та, 2001. – 238 с.
2. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Нина Давидовна Арутюнова. – М.: Наука, 1988. – 340 с.
3. Гнаповська Л.В. Лінгвокогнітивні та лінгвокультурологічні характеристики англійських антропонімів германського походження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук.: спец. 10.02.04 – «Германські мови» / Людмила Вадимівна Гнаповська К., 1999. – 16 с.
4. Галиуллина Г. Р. Татарская антропонимия в лингвокультурологическом аспекте: автореф. дис. доктора филол. наук.: спец. 10.02.02 «Языки народов Российской Федерации (татарский язык)» / Г. Р. Галиуллина. – К., 2009. – 40 с.
5. Герасимчук В. А. Антропоніми: історія і сучасність / В. А. Герасимчук, А. Ф. Нечипоренко. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. – 151 с.
6. Горенко О. П. Літературний антропонім: концепт та інтерпретація (на матеріалі творів американських романтиків): автореф. дис. ... доктора філол. наук.: спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / О. П. Горенко. – К., 2009. – 36 с.
7. Гумецька Л.Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV-XV ст./ Гумецька Лукія Лукіянівна. – К. 1958. – 378с.
8. Державна служба статистики України Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/dw_name/history_tr.asp
9. Минюшев Ф. И. Социология культуры / Фарид Исламович Минюшев. – М.: Изд-во Академический проект, 2004. – 272 с.
10. Скрипник Л. Г. Власні назви в українській народній фразеології / Лариса Григорівна Скрипник // Мовознавство. – К.: Наукова думка, 1970. – № 2. – С. 17–26.
11. Скрипник Л.Г. Дзятківська Н.П. Власні імена людей: [словник-довідник]. [3-изд.] – К.: Наукова думка, 2005. – 334 с.
12. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного / Александра Васильевна Суперанская. – М.: Наука, 1973. – 367 с.
13. Павлюк Н. В. Власні назви міфологічного й біблійного походження та їх роль у поетонімогенезі: автореф. дис. ... канд. філол. наук.: спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство» / Н. В. Павлюк. – Донецьк, 2006. – 16 с.
14. Полищук В. И. Культурология / Виктор Иванович Полищук. – М.: Гардарики, 1999. – 448 с.
15. Кракалия Л. В. Антропонимия Советской Буковины: автореф. дис. ... канд. филол. наук.: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. В. Кракалия. – Черновцы, 1974. – 36 с.
16. Кторова А. Сладостный дар или тайна имен и прозвищ Занимательные рассказы об именах, фамилиях и названиях в русской и иноязычной речи / Алла Ивановна Кторова. – М.: ООО Гамма Пресс 2000, 2002. – 208 с.
17. Shaw L. The everything baby names book: Everything you need to know to pick the perfect name for your baby / Liza Shaw. – Avon: Adams Media Corp., 1997. – 342 p.